

MIHAI MARINCIUC

Mihai Marinciuc

În urma unui tragic accident rutier, la 14 octombrie 2011 a încetat să bată inima celui care a fost și va rămâne mereu în memoria noastră, Mihai Marinciuc, conferențiar universitar la Catedra de Fizică a Universității Tehnice a Moldovei, un om de o aleasă delicatețe, un specialist notoriu în domeniul fizicii, o personalitate înalt apreciată atât în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova, cât și în cele din România.

S-a născut la 26 noiembrie 1938 în Crișcăuți, județul Soroca (astăzi raionul Dondușeni), dintr-o familie de învățători cu școală românească. Nu împlinise nici șase ani, când în 1944 a mers la școală, având nevoie pentru aceasta de permisiunea specială a Ministerului Învățământului de la Moscova.

Încă în anii de școală îi plăcea mult să citească și era pasionat de disciplinele exacte, în special de fizică. La absolvirea școlii medii părinții însă îl îndemneau să urmeze studiile la medicină, dar nu a fost să fie așa. În 1954 s-a pornit să susțină admiterea la Institutul de Medicină din Chișinău, dar a ajuns și a rămas la Facultatea de Fizică și Matematică a Universității de Stat din Chișinău.

După absolvirea Universității în 1959, este încadrat în calitate de asistent, apoi lector superior la Catedra de fizică a Institutului Pedagogic „Alecru Russo” din Bălți, unde lucrează până în 1962. Urmează apoi trei ani de studii de doctorat la Facultatea de Fizică a Universității „Mihail Lomonosov” din Moscova, unde în martie 1967 susține cu brio teza de candidat în științe fizico-matematice. După obținerea titlului științific tânărul savant lucrează în calitate de colaborator științific la Institutul de Matematică și Tehnică de Calcul al Academiei de Științe a RSS Moldovenești. În octombrie 1967 este promovată în funcția de secretar științific al Secției Fizico-Tehnice și Matematică a Academiei.

În decembrie 1970 profesorul Marinciuc revine la activitatea didactică, de data aceasta - în cadrul Institutului Pedagogic „Ion Creangă” din Chișinău, unde va activa circa 10 ani în calitate de lector superior, docent (conferențiar), șef al catedrei de fizică, prorector.

Aflându-se în această perioadă în contact nemijlocit cu cadrele didactice din republică, a contribuit substanțial la perfecționarea metodicii de predare a fizicii atât în învățământul superior, cât și în școală. În acest răstimp publică o serie întreagă de articole, susține conferințe în fața profesorilor de fizică participanți la cursurile de perfecționare, prezintă referate și comunicări la diverse conferințe unionale, unde erau luate în dezbatere problemele actuale ale metodicii de predare a fizicii în institutele pedagogice (Tiraspol, 1973; Maicop, 1974; Cernigov, 1975). Este preocupat și de problemele de popularizare a științei, fiind apoi desemnat și președinte al organizației primare a Societății republicane „Știința”.

În 1980, prin dispoziția Ministerului Învățământului Superior profesorul Marinciuc este transferat la Institutul Politehnic „S. Lazo” din Chișinău (astăzi Universitatea Tehnică a Moldovei), unde a activat cu dăruire de sine și entuziasm aproape 31 de ani. Aici s-a manifestat plener prin calitățile sale multilaterale de om de știință, cadru didactic și neobosit promotor și organizator al învățământului de fizică din R. Moldova. Timp de opt ani a condus Catedra de Fizică, în aceea perioadă manifestându-se prin calitățile sale manageriale excepționale de organizator al activității didactice a unui colectiv numeros de profesori de fizică. Concomitent, ține cursuri pentru studenți, cursurile fiind predate cu o măiestrie deosebită, la cel mai înalt nivel metodic și științific, bucurându-se de recunoștința și

aprecierea studenților. Pe lângă aceasta, are și funcția de secretar științific al Comisiei metodico-științifice de fizică a Ministerului Învățământului.

În această perioadă o deosebită atenție a acordat activității de elaborare și editare a îndrumărilor metodice pentru studenți, de perfecționare a metodicii de predare a fizicii în învățământul superior. Ideile inovatoare ale profesorului Marinciuc în acest domeniu au fost publicate în zeci de articole și lucrări metodice și prezentate la diverse conferințe și seminare.

Sub conducerea profesorului Marinciuc, în anii 80, la Institutul Politehnic din Chișinău a fost implementată, pentru prima dată în RSSM, metodologia de susținere a examenului de admitere la fizică cu utilizarea calculatorului electronic. Fiind mobilizat în acest scop întreg colectivul Catedrei de fizică. În calitate de președinte al Comisiei de examinare la fizică, a dat dovadă de principialitate, obiectivitate și cointeresare în selectarea celor mai buni candidați pentru admitere.

Profesorul Marinciuc a desfășurat o largă activitate de promovare a cunoștințelor de fizică printre elevii liceelor din Chișinău și republică. A predat în paralel în învățământul universitar și cel preuniversitar, a ținut cursuri și în fața profesorilor de liceu în cadrul cursurilor de perfecționare. S-a străduit mereu să dezvolte învățământul de performanță.

Mihai Marinciuc

Încă din 1968 era un promotor și organizator activ al olimpiadelor universitare și republicane de fizică atât pentru elevi, cât și pentru studenți. Pe lângă olimpiadele organizate în R. Moldova, a condus echipe de elevi și la olimpiadele desfășurate în România. Dacă în primii ani de participare echipa Moldovei se alegea doar cu premii de încurajare, peste câțiva ani echipa pregătită de el se clasa pe primele locuri, alături de liceenii din dreapta Prutului. Profesorul Marinciuc a contribuit în mod esențial la pregătirea și organizarea primei participări a R. Moldova la Olimpiada Internațională de Fizică care a avut loc în 1994 în orașul Canberra, Australia. La acest concurs cu participanți din 54 de țări ale lumii, echipa de cinci elevi a R. Moldova s-a clasat pe locul 27-28, lăsând în urmă multe țări cu experiență bogată de participare la asemenea competiții.

Profesorul Marinciuc a fost un specialist recunoscut în domeniul metodicii de predare a fizicii – o pasiune a întregii sale activități. Majoritatea lucrărilor științifice publicate (îndrumătoare metodice, monografii, manuale) au fost dedicate anume acestui domeniu. Comunitatea academică din R. Moldova dar și de peste hotarele ei l-a cunoscut pe profesorul M. Marinciuc ca pe un eminent profesor de fizică. Prelegerile și seminarele ținute de el se evidențiau totdeauna printr-un înalt nivel științific și metodic, precum și printr-o expunere captivantă a materiei de fizică predate. Se bucura sincer de succesele elevilor săi. Discipolii săi activează astăzi cu succes în licee, universități și diverse domenii ale economiei naționale.

Talentul său pedagogic indiscutabil s-a manifestat plener în numeroasele manuale și culegeri de probleme pentru gimnaziu și liceu, pe care le-a elaborat și editat. El a publicat, de asemenea, multe articole și materiale adrestae liceenilor în revistele „Evrica”, „Fizica și tehnologiile moderne” ș.a., la care era și membru activ al colegiilor de redacție.

În anul 2000 Mihai Marinciuc a organizat un grup de profesori ai UTM și ai unor licee din Chișinău care să elaboreze și să editeze un set de manuale și culegeri de probleme pentru clasele gimnaziale și liceale din republică. Deja în anul 2001 a apărut primul manual de fizică pentru clasa a 6-a, care este acum la a treia ediție, în limba română și limba rusă. Echipe de

autori de la UTM și de la licee din Chișinău au publicat Culegeri de probleme de fizică pentru clasele VI-VII, VIII-XIX și pentru clasele liceale, X-XII.

Manualele de fizică și culegerile de probleme pentru gimnaziu și liceu, la care a fost autor sau coautor, constituie lucrări de referință pentru procesul de învățare a fizicii atât în R. Moldova, cât și în România. În această toamnă a reușit împreună cu colegii săi să finalizeze manualul de fizică și astronomie pentru elevii cl. a XII-a. și să publice o carte despre fizicieni iluștri.

Din anii de studenție și apoi pe parcursul întregii vieți a avut pasiunea de a viziona spectacole de teatru, la toate teatrele din Chișinău, iar în perioada studiilor de doctorat la Universitatea „Mihail Lomonosov” din Moscova – și la teatrele din capitala URSS.

Meritele sale deosebite în învățământul universitar și preuniversitar de fizică din Moldova au fost apreciate cu înalte distincții ale ministerelor învățământului din URSS și Moldova.

Omul și Profesorul Mihai Marinciuc a fost un strălucit model de competență profesională, dăruire, bunătate, generozitate, dragoste de oameni și de viață.

MIHAI MARINCIUC - REGELE FIZICII ȘCOLARE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Ion HOLBAN

Mihai Marinciuc, conferențiar universitar, doctor în științe fizico-matematice, membru al colegiilor de redacție ale revistelor „Fizica și tehnologiile moderne” (Chișinău) și „Evrika!” (Brăila) nu mai este printre noi. Un accident rutier stupid l-a răpit din viață împreună cu Ileana, fiica soției sale Tamara.

Viitorul pedagog și om de știință s-a născut la 26 noiembrie 1938 în comuna Crișcăuți, județul Soroca, pe atunci în România, într-o familie de învățători. A absolvit școala de 7 ani din Crișcăuți (1951), apoi școala medie de 10 ani din Visoca (1954). Studiile universitare și le-a făcut la facultatea de fizică și matematică a Universității de Stat din Chișinău (1954 – 1959). În anii 1959 – 1962 a lucrat în calitate de lector la Institutul Pedagogic “Alecru Russo” din Bălți. Din 1962 până în 1965 este doctorand la Facultatea de Fizică a Universității “M. V. Lomonosov” din Moscova, unde, în anul 1967, își susține teza și obține titlul științific de doctor în științe fizico-matematice. În perioada anilor 1967 – 1970 lucrează în calitate de secretar științific al Secției de științe fizico-matematice și tehnice a Academiei de Științe din Moldova. Din 1970 până în 1981 lucrează la Institutul Pedagogic “Ion Creangă” din Chișinău, la început ca lector, apoi în calitate de conferențiar universitar, șef de catedră și prorector. Din 1981 până la sfârșitul său, atât de tragic, a activat la Catedra de fizică în cadrul Universității Tehnice a Moldovei în calitate de conferențiar universitar (timp de opt ani fiind și șef al catedrei). A publicat peste 100 de lucrări științifice și științifico-didactice, dintre care 10 cărți; a tradus (din franceză în rusă sau română, din rusă în română) 8 cărți de fizică; a participat la zeci de conferințe științifice în diverse țări ale lumii; a luat parte la pregătirea și organizarea olimpiadelor republicane de fizică pe parcursul a 30 de ani; a condus lotul național al R. Moldova la multe olimpiade și concursuri de fizică pentru elevi care au avut loc peste hotarele republicii; a lucrat mult timp (prin cumul) în calitate de profesor de fizică la Liceul republican cu profil real și în alte licee din capitală.

Pe când eram copil (după război, pe la sfârșitul anilor 40 și începutul anilor 50) aveam câteva monede de câte o sută de lei și îmi plăcea să admir basorelieful de pe ele cu inscripția “Mihai – Regele României” (după 1989, cu concursul dlui Ioan Chiorean am avut fericita ocazie să-l văd pe viu pe rege, la Sighetul Marmăției). De la frații și surorile mai mari, care fuseseră școliți și în școala românească, auzeam deseori o poezie care începea astfel: „Hai,

hai, măi Mihai, / Câți copii mai ai ? / Doi la oi, doi la boi, / Doi mai cântă din cimpoi...”, după care ei adăugau tot câte doi copii, de câte rime găseau. Poezia se sfârșea cu strofa: „Iar Săftica și Matei / Stau la foc că-s mititei.” Eram pe atunci un Matei, care se învățea mai mult pe lângă foc, dar care știa să numere, astfel că la sfârșitul poeziei întotdeauna număram copii lui Mihai din poeziile fraților mei mai mari. Uneori număram 14, și chiar 18, apreciind prin cifrele obținute calitatea de versificatori a fraților și surorilor. Dat fiind faptul că mă trăgeam dintr-o familie numeroasă (10 copii, dintre care 4 au murit în timpurile nefaste de atunci - război, tifos, foamete,...), nu numărul de copii mă impresiona cel mai mult, ci numele neașe românești ale copiilor pe care le pronunțau frații și surorile mele în acele poezii. De atunci mi-a rămas tare drag numele de Mihai.

În anul 1965, fiind student la Facultatea de fizică a Universității de Stat din Chișinău, am fost trimis la studii (la învățătură, cum se spune pe la noi), la Institutul Unificat de Cercetări Nucleare de la Dubna, oraș situat la vreo 130 km mai la nord de Moscova. La un sfârșit de săptămână am plecat la Moscova să-i mulțumesc fizicianului (astăzi academicianul) Vsevolod Moscalenco, - care își făcea post-doctoratul la Universitatea “M. V. Lomonosov”, - pentru șansa pe care mi-a oferit-o, propunându-mă să îmi continui studiile și recomandându-mă să mă specializez în domeniul fizicii nucleare în faimosul centru științific. Acolo am făcut cunoștință cu “înaltul și drept ca bradul” Mihai Marinciuc și cu familia dumnealui, soția Valentina și un copil mic al lor (ambii soți Marinciuc urmau atunci doctoratul la Moscova). Am rămas uimit de numele lui, dar și al copilului, Angela. Majoritatea dintre noi, cei din Basarabia, purtam nume rusificate, Mișa în loc de Mihai, Ivan în loc de Ion, Fiodor în loc de Teodor ... Dumnealui însă s-a născut într-o familie de intelectuali cu conștiință de neam, care l-au botezat și i-au zis de mic, Mihai. Numele de botez frumos, figura chipeșă, și îndeosebi faptul că tânărul savant era dublat de un remarcabil om de cultură, m-au făcut să mă atașez de el, sau, vorba lui Niceta, să-mi fac cuib în inima lui. De câte ori, la sfârșit de săptămână, aveam posibilitatea, plecam pentru o zi sau două la Moscova. Întotdeauna familia Marinciuc avea grijă să-mi cumpere bilete la teatru sau la vreo expoziție de pictură. În arhiva de familie a profesorului Mihai Marinciuc se păstrează, îmi mărturisiseră dumnealui, iar mai apoi fratele dumnealui Aurel, o colecție din circa 300 de programe ale spectacolelor pe care le-a vizionat în timpul în care s-a aflat la Moscova. De fapt, această colecție cuprinde programele tuturor spectacolelor care au avut loc în perioada respectivă în teatrele moscovite, inclusiv spectacolele teatrelor venite din alte părți ale lumii în turneu la Moscova, printre care și cele de la Chișinău și București.

La Moscova setosul de cunoștințe Mihai Marinciuc a învățat multă fizică de la marile somități ale științei rusești, profesorii universitari Yu.L.Klimontovici, V.L.Bonci-Bruevici, D. N. Zubarev. Tânărul Mihai era un om foarte pasionat de muzică. La Moscova își cumpăraseră multe discuri de muzică bună, vorba dumnealui, clasică, ușoară și populară, inclusiv românească, pe care aici o putea găsi, iar la Chișinău nu. Iubea mult și literatura, deseori era văzut cu revistele rusești „Literaturnaia gazeta” („Gazeta literară”) și/sau „Inostrannaia literatura” („Literatura străină”) în mână, pe care le citea în permanență în mijloacele de transport (metrou, de exemplu), după cum se obișnuiește la Moscova. Cunoștea bine scriitorii străini, se interesa mult de literatura științifico-fantastică.

Mihai Marinciuc

După ce m-am întors în Moldova, la Academia de Științe, într-o zi Mihai mă cheamă la dânsul în cabinet. Toți colaboratorii secției în care lucram i se adresau cu apelativul Mihai, fără patronimic (deși în URSS acest lucru nu era permis) - aceasta din dragoste și stimă, căci era un om prietenos, bine organizat, punctual, ordonat în lucru (scria atât de îngrijit încât mi-am cumpărat și eu un „toc chinezesc” ca al lui și încercam să-l imit, dar fără succes), se „știa cu autoritățile” și în același timp era “de-al nostru” ceea ce pe atunci, pe la noi, era o raritate (fiindcă fiecare se temea de fiecare). Mă cheamă și îmi spune să scriu un articol pentru rubrica “Clubul tânărului savant” pe care ziarul “Tinerimea Moldovei” o inițiasse, dar nu fără concursul domniei sale. De la acel prim articol de popularizare a științei intitulat “Razele cosmice”, scris la îndemnul profesorului Mihai Marinciuc, am devenit ostatecul presei moldovenești pe viață.

M-am apropiat mult de Mihai Marinciuc deoarece copilăria domniei sale, în multe privințe era asemănătoare cu a mea. A păscut vaca (pe atunci vaca era principala sursă de existență, era ca un membru al familiei), a alergat după vite desculț prin miriști, făcând astfel „cure de acupunctură moldovenească”, vorba poetului Grigore Vieru, se juca de-a ”mogârlanul” (copii se întreceau la aruncarea unui băț care să sară de pe un capăt pe altul, ieșea învingător cel al cărui băț parcurgea distanța cea mai mare), bătea țurca, se juca de-a minge-matca, minge-poarca, incrusta bețe la para focului... Și lui, la fel ca și mie, i se părea că zăpezile copilăriei erau foarte mari, că gerurile erau mai aspre. Copil fiind era mobilizat la strâns spice, la prins Țistari de prin găuri cu ajutorul apei, la stricat cuiburi de ciori, când acestea se înmulțeau peste măsură. Dumnealui ținea minte și multe lucruri triste, de pe timpul foametei, când din scândurile de la garduri se făceau sicrie. În acele timpuri, la școală sau la serbări elevii erau puși să cânte numai cântece patriotice sovietice, gen “Katiușa”, “Tri tankista”, iar când părintele dumnealui, Elisei, profesor la școală, a încercat să-i învețe pe copiii “Alunelul”, un oarecare „binevoitor” l-a denunțat la K.G.B. astfel că reprezentantul securității a venit îndată la Elisei Marinciuc, i-a arătat scrisoarea și i-a spus mânios : “Brosi tî k ciortu etot “Alunelul” („Aruncă dracului mă „Alunelul” ăsta), dar, se vede, fiind pățit, nu a dat curs scrisorii... Mai târziu, profesorul universitar Aurel Marinciuc, fratele lui Mihai, îmi povestea că după întemeierea Institutului Politehnic din Chișinău (astăzi Universitatea

Tatăl **Elisei Marinciuc**, directorul școlii din Crișcăuți, județul Soroca și mama **Sevastița Marinciuc**

Tehnică a Moldovei) umblau împreună cu Sergiu Rădăuțanu, rectorul instituției (reputat fizician, mai târziu academician) prin satele Moldovei și convingeau elevii să se înscrie, după absolvirea școlii, la Politehnică. Și tot așa, umblând ei din sat în sat, odată au ajuns și în satul părinților Marinciuc. Adunați în jurul unei mămăliguțe și a unui ulcior cu vin, rectorul „s-a plâns” părinților pe feciorul lor că nu este membru de partid și ezită să intre în partid (pe atunci nu prea avea șanse cineva să avanseze sau să se mențină în post dacă nu era membru al partidului comunist). Mama profesorului Marinciuc, inteligentă și cu simțul umorului, i-a răspuns: „sprijiniți-l azi, tovarășe rector, iar mâine, când vor veni americanii, el vă va sprijini pe dumneavoastră”. Pe atunci o glumă de

aceasta putea să te coste mult. Am avut doi bunei deportați în Siberia care nu au mai apucat zile să se întorcă și un tată care „s-a răcorit” la Kolîma 6 ani (fusesse judecat și condamnat pe 25+5 ani), astfel că știu să apreciez gluma și dedesubturile ei. Rectorul Sergiu Rădăuțanu

adunase în jurul său o echipă bună de profesori, mulți din ei de origine basarabeană, bine pregătiți profesional în diverse instituții de învățământ superior ale fostei URSS (pe mulți îi cunoșteam personal, locuiam cu ei într-un cămin al Politehnicii). La Politehnică se punea accentul nu numai pe pregătirea profesională, ci și pe crearea unui mediu cultural adecvat în instituție. Îmi aduc aminte și acum de concertele orchestrei „Fluieraș” condusă de Serghei Lunchevici la Politehnică organizate la inițiativa profesorului Aurel Marinciuc. În această instituție domnea pe atunci un imens entuziasm în muncă, în dobândirea de noi cunoștințe. Dar dezghețul hrușciovist nu a ținut mult și, din nou, a început goana după „dușmani ai poporului”. Rectorului Rădăuțanu și multor profesori ai instituției li s-au găsit diverse „păcate”, cum ar fi „originea burgheză”, ei fiind astfel constrânși să părăsească instituția sau fiind, pur și simplu, concediați. Au avut de suferit atunci circa 140 de persoane. Știindu-l foarte talentat și iscoditor pentru știință, bun cercetător și bun organizator al procesului de cercetare, am regretat mult plecarea lui Mihai din cadrul Academiei de Științe.

Orientarea spre domeniul pedagogic a lui Mihai a fost atât o chemare a inimii, cât și o tradiție de familie. Părintele său, Elisei Marinciuc, a absolvit în 1924 Școala normală din Soroca și a activat în calitate de profesor timp de 45 de ani. Casa lui era plină de cărți, avea „o aleasă și enormă bibliotecă”, vorba lui Aurel Marinciuc, literatura universală fiind aici la loc de cinste. Era o adevărată casă de iluminare culturală. Până la război, aici se adunau toți profesorii din sat și din satele învecinate, făceau schimb de experiență, aflau ultimele noutăți din domeniul științei și educației. Nu e întâmplător că atunci când s-a născut al doilea băiat în familie, Mihai, toți învățătorii din sat și din satele vecine și-au anunțat dorința de a fi nași de botez. Lucru acceptat de părinți, astfel că Mihai a fost botezat de un întreg „sobor de profesori”. (Cu titlu de informare, a fost botezat în aceeași apă cu verișoara sa Felicia, născută în aceeași zi, 23.11.1938, dar de religie catolică, stabilită mai târziu în Polonia, astfel că la botez a participat și un „sobor” de preoți ortodocși și catolici.) Toți nașii îl iubeau ca pe un copil al lor, astfel că Mihaița a crescut în multă dragoste. Răspundea cu aceleași sentimente, ținea mult atât la neamurile de sânge, cât și la cele prin alianță. Păstra legătura cu rudele din România și Polonia. Crescut într-un mediu al comunicării, Mihai se împrietenea ușor cu oamenii și ținea mult la persoanele care-i erau sufletește aproape, fie că era profesorul de fizică Grigore Zaporozjan de la Visoca ori profesorul universitar de fizică Petru Medvețchi de la Universitatea din Bălți, om de rară omenie, sau Nicolae Luchian de la Universitatea de Stat din Chișinău. Avea legături strânse, prietenești cu profesorii Florea Uliu din Craiova, Mihail Sandu de la Călimănești, Dan Iordache și Mircea Fronescu din București, Romulus Sfichi din Suceava, Viorica Chiorean din Baia-Mare, Florinela și Emilian Micu din Brăila și mulți alții.

În alegerea profesiei Mihai și-a urmat fratele mai mare, Aurel, care era pasionat de fizică și avea deja o uriașă bibliotecă, cu multe cărți din domeniul fizicii. Când Mihai a absolvit școala, fratele mai mare l-a sfătuit să intre la Medicină. I se păruse că a vorbit apăsător și convingător. Când a venit toamna la Chișinău, l-a căutat pe Mihai la Institutul de Medicină, dar l-a găsit la Facultatea de Fizică. Modul de viață al fratelui, permanent preocupat și vorbind de fizică, a fost pentru Mihai mai puternic decât încercarea acestuia de a-l convinge să dea curs pragmatismului vieții.

Și Aurel Marinciuc a avut chemare de pedagog, motiv pentru care a părăsit și el Laboratorul Academiei de Științe pentru a se înscrie în echipa reputatului Sergiu Rădăuțanu. Împreună cu acest ilustru om de știință au întemeiat Institutul Politehnic din Chișinău, azi Universitatea Tehnică a Moldovei, în cadrul căreia domnia sa continuă să activeze și azi.

Veritabili oameni de știință și cultură, frații Marinciuc, Aurel și Mihai, au contribuit mult la sporirea potențialului intelectual al Republicii Moldova, la punerea în circuitul de valori a operelor multor înaintași de ai noștri, precum și la valorificarea patrimoniului educațional autohton, lăsând mult timp în paragină uitării.

Spunea Nicolae Iorga că datoria unui om de știință este de a învăța toată viața, și toată

viața de a-i învăța și pe alții. Acesta a fost principiul de care s-a condus și profesorul Mihai Marinciuc. Deși viața l-a pus la multe încercări, cu totul descurajante. A plecat subit din viață la vârsta adolescenței fiica lui, Angela, fapt care i-a declanșat o boală nemiloasă, care a îndoit fizicul bradului de om Mihai. În scurt timp, pierderea fiicei a grăbit moartea soției sale, Valentina - o a doua năpraznică lovitură. Situație cu totul descurajantă și dezarmantă pentru oricine. Cu toate acestea, Mihai nu și-a pierdut voința de a trăi și de a crea, dacă nu pentru sine, măcar pentru feciorul său Viorel. Împreună cu feciorul au hotărât că trebuie să reziste. Ca să-și tămăduiască rănilor sufletești s-a adâncit și mai mult în lucru. Era permanent printre studenți și elevi, fie în calitate de conferențiar universitar la Universitatea Tehnică din Chișinău, de profesor de fizică în liceele din oraș ori ca lider al echipelor de elevi care participau la olimpiadele și concursurile de fizică naționale și internaționale.

Fiind membru al colegiului de redacție al revistei "Evrika!", de la Brăila, omul de știință și profesorul Mihai Marinciuc a publicat mai mult de 10 articole și a făcut tot posibilul pentru ca revista brăileană să treacă nestingerii apele Prutului. Din 1996 a devenit membru al colegiului de redacție al revistei "Delta (L)" din Craiova. A susținut în permanență încercările de a înfiripa și la noi, în stânga Prutului, o revistă de fizică pentru elevi – inițial „Revista de fizică”, apoi „Fizica și tehnologiile moderne”, fiind membru al colegiilor de redacție ale acestora și unul din cei mai activi autori. A scris pentru elevi 10 cărți de fizică și a tradus alte 8 din rusă în română. Este autorul sau coautorul manualelor de fizică din R. Moldova pentru clasele VI, VIII, X, XI, XII. A alcătuit culegeri de probleme pentru clasele VIII-IX (2004) și clasele X-XII (2007, 2008). Alte cărți: „Examene de Bacalaureat. Fizica. Subiecte rezolvate și comentate” (2008), „Olimpiadele de fizică, edițiile I – XI (2008). Mereu angajat în procesul de instruire, Mihai Marinciuc a călăuzit sute de elevi pe drumurile în serpentină ale fizicii, știința care a dat răspunsuri la multe dintre cele mai dificile întrebări puse naturii, inclusiv despre geneza și evoluția Universului.

Prin 1997, Mihai Marinciuc, împreună cu soția sa Tamara Curtescu și profesoara Viorica Chiorean mi-au organizat și mie „o vacanță de lucru” într-o tabără de creație desfășurată pentru elevii din R. Moldova la Baia-Mare. Deși timp de 18 ani am fost autorul emisiunilor radiofonice din Chișinău „Fizica din jurul nostru”, n-am cunoscut în viață o satisfacție mai mare decât cea avută în tabăra de la Baia-Mare. Făceam lecții cu elevii și în săli de clasă, dar mai mult prin munți și văi, prin pădurile din preajmă, studiind pe viu fenomenele fizicii, cele termice, optice, acustice sau de altă natură (un singur exemplu: fenomenul de ecou în fața unei stânci).

Timp de 30 de ani profesorul Mihai Marinciuc s-a preocupat de organizarea și desfășurarea olimpiadelor republicane de fizică, fiind și conducătorul echipei Moldovei la olimpiadele unionale din URSS, apoi și la unele internaționale, ajungând cu învățăceii săi și la antipozi, în Australia (1995). A publicat în permanență lucrări cu probleme de la olimpiade în revistele românești de fizică de la Chișinău, Brăila, Suceava, Craiova, facilitând astfel accesul la ele al elevilor din spațiul nostru românesc. În anul 1994 a editat o lucrare intitulată „Olimpiade de fizică”, în care a inclus subiectele propuse elevilor la olimpiadele de fizică din anii 1965 – 1993. Într-un articol intitulat „Olimpiade și olimpici”, publicat în 2008, a trecut în revistă toate olimpiadele la care au participat elevii din R. Moldova, numele participanților și locurile pe care aceștia le-au ocupat în clasament. Avea un dar aparte de a-i atrage pe studenții și elevii săi în munca de creație, publicând apoi împreună cu ei rezultatele cercetărilor întreprinse. Unul dintre autorii prezenți frecvent în paginile revistei noastre, dr. Vitalie Chistol care a trecut prin „școala Mihai Marinciuc” mărturisește că profesorul era pentru elevi ca un adevărat părinte.

Profesorul Mihai Marinciuc a participat aproape la toate edițiile de până acum ale Concursului interjudețean de fizică „Liviu Tătar”, organizat de Universitatea din Craiova și care în fiecare an se desfășoară într-un alt centru județean din partea de Sud și Sud-Vest a României. La cele 11 ediții de până acum ale acestui concurs, au participat circa 50 de elevi

din R. Moldova. De fiecare dată, elevii noștri s-au întors cu medalii, premii, premii speciale sau mențiuni. La fel de important este și faptul că ei, ca și profesorii care îi însoțeau, se întorceau acasă mai bogăți sufletește, deoarece participanții la concurs aveau posibilitatea să viziteze obiectivele istorice și de cultură din județul organizator, precum mănăstirile de la Orșova, Curtea de Argeș, Cozia sau Tismana, capodoperele lui Brâncuși de la Târgu-Jiu, Tabula Traiana de pe Dunăre și sculptura în stâncă a chipului lui Decebal, sanctuarul de la Sarmisegetuza, Casa memorială „Anton Pann” de la Râmnicu-Vâlcea, muzeele din Craiova și multe altele. La acestea se adaugă și priveliștile fascinante ale obiectivelor turistice din această parte de țară - Dunărea albastră, Porțile de Fier, orașul Calafat, valea Cernei, stațiunea Băile Herculane, stațiunile de pe Valea Oltului, celebrul Parc al Craiovei.

Mulți dintre elevii pregătiți de profesorul Mihai Marinciuc pentru olimpiade și concursuri (Victor Bordeianu, Dan Cornea, Artur Grosu, Mihai Lungu, ș.a.) se întorceau de la competițiile internaționale cu medalii, premii și mențiuni. Victor Bordeianu, de exemplu, a obținut la Olimpiada de fizică din Canada (1997) medalia de bronz, la cea din Islanda (1998) – o mențiune, la concursul organizat de UNESCO la Baia Mare (1997) - premiul II, la concursul organizat de revista “Evrika!” la Brăila (1997) - premiul II, la concursul “Ludovic Schwartz” de la Oradea (1997) - premiul II, la concursul “Soros” de la Moscova (1998) - premiul I, la olimpiadele republicane de fizică din 1997 și 1998 - premiul I.

În ceea ce privește pregătirea elevilor pentru concursuri și olimpiade, Mihai Marinciuc recomanda să fie aplicate strategiile utilizate în domeniul sportului. În opinia sa, pregătirea elevilor pentru competiții trebuie începută de la o vârstă fragedă. Încă din clasele primare copiii trebuie să le fie trezit interesul față de fizică, dar și față de alte domenii ale științelor. Învingătorii la concursuri trebuie stimulați, în primul rând moral, prin decernarea de medalii, acordarea de diplome, publicarea de articole despre dâșii în presă, etc. Ca și în cazul sportivilor, elevii performanți trebuie să beneficieze de

Profesorul Mihai Marinciuc, liderul echipei de elevi moldoveni, participanți la Olimpiada Internațională de Fizică din 1995, Canberra, Australia

„cantonamente” pentru a lucra în comun în tabere de creație și antrenament, dar și în tabere de odihnă. Elevii trebuie să fie implicați în concursuri la disciplinele pentru care manifestă interes, organizate și desfășurate regulat, nu aleator, cu o tematică bine cunoscută din timp.

Sunt vaste activitățile și acțiunile inițiate din inițiativa profesorului Marinciuc. Astfel, la Universitatea Tehnică din Moldova de mai bine de 10 ani se desfășoară olimpiade la disciplinele studiate, la Universitatea din Bălți se organizează anual un concurs în memoria profesorului său de fizică, regretatul Petru Medvețchi, la Televiziunea națională au fost organizate emisiuni în sprijinul studierii fizicii în școlile generale și în licee, Universitatea Tehnică din Moldova a început să practice admiterea computerizată.

Profesorul Mihai Marinciuc era un om dedicat trup și suflet fizicii. Se interesa de istoria fizicii, scria despre fizicienii iluștri din toate timpurile, despre experiențele celebre care au jucat un rol crucial în fizică. Nu cu mult timp înainte de tragicul accident, mi-a mărturisit că are în plan să scrie, împreună cu profesorul craiovean Florea Uliu, o „Istorie a fizicii”.

Datorită succeselor obținute de elevii noștri la olimpiadele internaționale de fizică, R.

Moldova a fost aleasă ca organizator al Olimpiadei Internaționale de Fizică pentru elevi din anul 2017. Aceasta este o mare onoare care îi obligă pe toți fizicienii noștri să depună multe eforturi pentru o bună pregătire a acestui eveniment remarcabil. Un început ar fi să inaugurăm un concurs republican de fizică *In memoriam* „Mihai Marinciuc”. În felul acesta am cinsti memoria celui dispărut și, pe de altă parte, ne-am antrenat în pregătirea pentru evenimentul pe care va trebui să îl găzduim peste doar șase ani.

Mulți dintre elevii și studenții profesorului Mihai Marinciuc lucrează azi ca profesori în instituțiile de învățământ superior ale republicii sau ca conducători de instituții. Printre aceștia se numără dl Constantin Gaindric, membru-corespondent al ASM, care a fost mult timp director al Institutului de Matematică al Academiei, apoi președinte al Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare al R. Moldova; dr. Simion Băncilă, fost prorector al Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți și dr. Virgil Cheptea, fost șef de catedră, actualmente conferențiar universitar la aceeași instituție; regretatul Nicolae Burbulea și dr. Mihai Rusanovschi, conferențiar universitar la Universitatea Tehnică a Moldovei; dr. Vasile Guțu, conferențiar universitar la Universitatea Liberă Internațională din Moldova; dr. Dumitru Zambîțchi, conferențiar universitar la Academia de Studii Economice din Moldova; dr. Leonid Gherman, șef de catedră la Universitatea de Stat din Moldova; dr. Iurie Turuta, șef de secție la Biblioteca Națională; profesorul de fizică Miron Potlog de la Liceul „Nicolae Iorga” din Chișinău; dl Dan Cornea, proaspătul doctor în fizică la Universitatea din Craiova, și alții.

La începutul lunii septembrie a acestui an, înainte ca eu să plec la Bușteni, la o Conferință tradițională, organizată în colaborare de două reviste de fizică românești, „Eureka!” și „Cygnus”, profesorul Mihai Marinciuc a trecut pe la mine și m-a rugat să iau niște cărți și reviste pentru a le transmite unor prieteni ai săi din România cu care colabora de mai mulți ani. Și-a cerut scuze că nu poate fi prezent la respectiva Conferință, dat fiind faptul că are o ocazie rară de a participa la o manifestare științifică în Franța. Bun cunoscător al literaturii franceze de popularizare a științei, avându-i ca autori pe renumiții Camille Flammarion, Jules Verne, Henri Poincaré, dorea mult să vadă Parisul.

La întoarcere de la Bușteni, i-am adus cărți și reviste de la prietenii săi. Ne-am întâlnit pentru câteva minute să i le transmit. I-am povestit câte ceva despre oamenii pe care i-am întâlnit, despre lucrările Conferinței, despre piscurile înzăpezite ale Carpaților, despre Crucea Eroilor Neamului Românesc de pe Caraiman, dar se grăbea tare; mi-a promis că va trece într-o altă zi să-mi povestească și el despre impresiile cu care s-a întors din Franța. Era o plăcere să-l ascuți, știa multe și când povestea aveai impresia că ești la cinematograful, că evenimentele se derulează chiar în fața ta.

Și pe neașteptate, o veste s-a răspândit ca un trăsnet: profesorul Mihai Marinciuc și doamna Elena, fiica soției sale Tamara, și-au pierdut viața într-un înfiorător accident rutier. Mi s-a tăiat respirația. Un gol adânc mi s-a lăsat în suflet. Am pierdut două ființe dragi, cunoscute, un savant, un foarte bun prieten și o tânără mamă. O pierdere enormă pentru învățământul nostru. Am început să le telefonez celor care îl cunoșteau și îl iubeau pe Mihai. Când a auzit trista veste, academicianul Moscalenco, țintuit la pat, a deplâns îndelung plecarea din viață a discipolului său. Profesorul Florea Uliu, de la Craiova, a început imediat să anunțe fizicienii din România despre tragica dispariție a profesorului Marinciuc. Neavând posibilitate să vină la Chișinău pentru a fi prezent la funeralii, d-lui m-a rugat să aprind din partea sa și a soției sale câte o lumânare și să pun la căpătâiul prietenului nostru drag câte o garofiță roșie, lucru pe care l-am și făcut ...

...Toamnă senină, zi cu soare, copaci îmbrăcați în veșminte bogat colorate, cuprinzând parcă întreaga paletă de culori a curcubeului. Natura plânge, își ia rămas bun. Două sicrie se mișcă încet pe aleile Cimitirului din strada Armenească din Chișinău, acolo unde își au odihna de veci marile personalități ale Basarabiei: Alexe Mateevici, Grigore Vieru, Ion și Doina Aldea-Teodorovici, Nicolae Sulac ș.a. În urma cortegiului, o mare liniștită de oameni, cu

brațe de flori, semn de prețuire a celor plecați la Domnul, semn că între cei ce deplâng și cei plecați domină necondiționat sentimentul de iubire, dovadă că fizica este și un domeniu al poeziei, al omeniei și al apropierii omului de Dumnezeu. Liniște totală în jur. Se aude doar preotul predicând și dulcea muzică a sferelor. Basarabia își ia rămas bun de la unul din cei mai buni fii ai săi, Mihai Marinciuc, Regele fizicii școlare.

AMINTIRI DESPRE MIHAI MARINCIUC

Ion NACU
Liceul Real Republican, Chișinău

În anii 1992-1994, eram angajat ca lector universitar la Universitatea de Stat din Tiraspol cu sediul la Chișinău unde predam cursurile „Metodica predării astronomiei în școală” și ”Lucrări practice la astronomie”. Aici am făcut cunoștință cu fizicianul Mihai Marinciuc care era invitat de șeful Catedrei de fizică și astronomie, dr. Eugen Gheorghiiță, ca examinator la examenul de stat la fizică, susținut de studenții anului V. Am fost aprobat ca al doilea examinator la același examen. Un lucru care m-a impresionat cel mai mult la acel examen a fost atmosfera calmă în care s-a desfășurat, dar mai ales atitudinea extrem de binevoitoare, chiar părintească a dlui Marinciuc față de studenții pe care îi vedea pentru prima dată.

Peste un an, în octombrie 1995, a fost deschis Liceul Republican cu profil Real din Chișinău, în sediul fostului Palat Republican al Pionierilor, unde se afla și Observatorul Astronomic din Chișinău, în care dețineam funcția de director. Direcția Liceului l-a invitat pe dl Marinciuc ca profesor de fizică prin cumul și astfel am devenit colegi. Dumnealui fiind conferențiar universitar la Universitatea Tehnică a Moldovei (UTM), a atras pe parcurs la Liceu mai mulți profesori fizicieni de la UTM, printre care dr. Aurel Marinciuc, dr. Mircea Miglei, dr. Angela Neagu și alții. Astfel a fost creat un colectiv puternic de fizicieni care a contribuit în mod esențial la pregătirea temeinică a elevilor și la creșterea prestigiului Liceului. În Liceu funcționau mai multe cercuri pentru elevi, inclusiv Cercul de fizică și astronomie, unde dl Marinciuc era foarte activ, fapt ce i-a permis să selecteze o echipă de elevi pasionați de fizică care au participat la diverse concursuri și olimpiade naționale și internaționale.

Având legături strânse cu profesorii de fizică din România, dl Marinciuc pleca practic în fiecare an cu selecționata Liceului la concursurile din România, de unde se întorceau cu rezultate remarcabile. În 1995, un elev al cl. XII din echipa pregătită de dumnealui a obținut Medalia de bronz la Olimpiada Internațională de fizică de la Canberra, Australia. Ulterior acest elev a absolvit Facultatea de fizică a USM și a fost invitat la studii în Franța.

Mai puțini știu că dl Marinciuc era pasionat și de astronomie. De nenumărate ori venea cu elevii săi la Observatorul Liceului să observe prin telescop cerul înstelat. Se știe că dlui Marinciuc îi plăcea să aducă la Liceu manuale și culegeri de probleme de fizică, dar și reviste de astronomie editate în România, pe care le procura pe cont propriu.

În ultimul timp am avut onoarea și plăcerea să colaborăm cu dl Marinciuc și alți colegi în calitate de coautori ai manualului „Fizică. Astronomie” pentru clasa a XII-a. Dezbaterile și discuțiile de neuitat pe care le aveam cu dumnealui în această perioadă pe marginea manuscrisului ne dăruiau momente de satisfacție și revelație.

Aș dori să menționez faptul că absolvenții Liceului Real Republican își amintesc cu recunoștință și se mândresc că au fost discipolii profesorului Mihai Marinciuc.

Nouă, profesorilor care l-am cunoscut și am colaborat cu dl profesor Marinciuc, el ne-a rămas în memorie ca un om cu o cultură înaltă, onest, principial, înzestrat cu simțul umorului rafinat, un specialist de clasă superioară în domeniul fizicii, un lider al fizicienilor din R. Moldova și un patriot adevărat al neamului.